

INGURUNE ARLOAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Bentades Ikastetxea	Kodea:	014777	Ikasmaila:	3. maila
Etapas:	Lehen Hezkuntza	Ziklo-maila:	2. zikloa, Lehen Hezkuntzako 3. maila		
<ul style="list-style-type: none"> • Arloa/Gaia • Eremua • Diziplinarteko proiektua • Beste batzuk 	Ingurune	Irakasleak:	Asier Iturregi eta Negue Mentxaka		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Programazio didaktikoaren justifikazioa:

Urteko programazio didaktikoa irakaskuntzako jarduera profesionalaren parte da, eta irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesua hobetzearekin lotuta dago. Funtsean, ikasleen beharrak eta ezaugarriak balioesten dituen helburu bat da, garatu nahi diren kompetentziak aztertzen dituen. Ondorioz, ikasleek arrakasta izateko ahalik eta itxaropen handienak garatzeko irakasle talde batean hartzen diren erabakiak zehazten dituen.

Oinarrizko irakaskuntzaren amaierako ikasleen irteera-profila da Euskadi Autonomia Autonomoko hezkuntza-sistemaren printzipioak eta helburuak zehazten dituen tresna. Profilak identifikatu eta definitzen ditu, ikasleek beren prestakuntza-ibilbidearen aldi hori amaitzean lortu nahi dituzten funtsezko kompetentzien garapen-maila, etengabeko ikaskuntza-prozesuaren zati gisa.

Irteera-profilaren abiapuntua da kompetentzia giltzarrien ikuspegi estrukturala eta funtzionala aldi berean, eta hori eskuratzea

ezinbestekotzat jotzen da ikasleek beren garapen pertsonalerako, beren bizitzako esparruetako egoerak eta arazoak konpontzeko, hobetzeko aukera berriak sortzeko, bai eta haien sozializazioa garatzeko, prestakuntza-ibilbidearen jarraipena lortzeko eta gizartean eta ingurune naturalaren eta planetaren zaintzan aktiboki txertatzeko eta parte hartzeko ere. Proiektu hori ikaskuntza desberdinen elementu artikulatzailea da, eta, horri esker, aurrera eramateko aurre egin beharko dien erronkei, eta erronkei arrakastaz aurre egin ahal izango die.

Oinarrizko irakaskuntza arrakastaz gainditzen duen ikasle orok, eta, beraz, irteera-profila lortzen duenak, eskuratutako ikaskuntzak mobilizatzen jakitea bermatu nahi da, bizitzan zehar izango dituen erronka nagusiei erantzuteko. Horren barruan sartzen dira:

- Jarrera arduratsua garatzea, ingurumenaren degradazioaren kontzientzia hartuz, hura eragiten, larriagotzen edo hobetzen duten arrazoien ezagutzan oinarrituta, ikuspegi sistemiko batetik, tokikoa zein globala.
- Kontsumo arduratsuarekin lotutako alderdiak identifikatzea, norberaren eta guztion ondasunean duten eragina baloratzea, beharrak eta gehiegikeriak kritikoki epaitzea eta kontsumitzaile gisa dituen eskubideen urraketen aurrean kontrol soziala egitea.
- Bizi-ohitura osasungarriak garatzea, organismoaren funtzionamendua ulertuta eta organismoan eragina duten barneko eta kanpoko faktoreei buruzko hausnarketa kritikoa eginda, osasun publikoa sustatzeko erantzukizun pertsonala bere gain hartuta.
- Sentsibilitatea lantzea ekitaterik eza eta bazterketa egoerak atzemateko, kausa konplexuak ulertuta, enpatia- eta erruki-sentimenduak garatzeko.
- Gatazkak gizarteko bizitzaren berezko elementu gisa ulertzea, modu baketsuan konpondu beharrekoak.
- Egungo gizarteak eskaintzen dituen era guztietako aukerak modu kritikoan aztertzea eta baliatzea, bereziki kultura digitalarenak, onurak eta arriskuak ebaluatuz eta bizi-kalitate pertsonala eta kolektiboa hobetzen lagunduko duen erabilera etiko eta arduratsua eginez.
- Ziurgabetasuna, erantzun sortzaileak artikulatzeko aukera gisa onartzea, berekin ekar dezakeen antsietatea maneiatzen ikasiz.
- Gizarte ireki eta aldakorretan lankidetzan aritzea eta elkarrekin bizitzea, aniztasun pertsonala eta kulturala aberastasun-iturri gisa baloratuz eta beste hizkuntza eta kultura batzuekiko interesa agertuz.
- Proiektu kolektibo baten parte sentitzea, bai tokiko eremuan, bai esparru globalean, enpatia eta eskuzabaltasuna garatuz

eta guztion onerako erabaki koherenteak bultzatuz eta hartuz.

- Bizitzan zehar ikasten jarraitzeko aukera emango dioten trebetasunak garatzea, ezagutzan konfiantza izanik, garapenaren motor gisa, eta ezagutzaren arrisku eta onuren balorazio kritikoa eginez.

Erronka horiei eta beste batzuei erantzuteko, funtsezko konpetentzien azpian dauden ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak behar dira, eta curriculum osatzen duten arlo, eremu eta jakintzagai guztietan lantzen dira. Horiek eskaintzen dituzten curriculum-elementuek ikasleei beren inguruan gertatzen dena ulertzen laguntzen diete, eta, horrela, egoera kritikoki baloratzeko eta behar bezala erantzuteko aukera ematen diete.

Hemen aurkezten den programazioak konpetentzia-ikuspegia du, eta bertan, erronkei aurre eginez eskuratzen dira edukiak, kontzeptuzkoak, prozedurazkoak eta jarrerazkoak. Horrek ikaskuntzak eskuratzea eta mobilizatzea eta horiek transferitzeko gaitasuna bultzatzen du, eta, horrela, ikasleen prestakuntza-bilakaeran heldutasun-maila eta kalitate handiagoko ikaskuntza garatzen da.

Hurrengoak dira eskuratu beharreko funtsezko konpetentziak:

- **Hizkuntza komunikaziorako konpetentzia:** Hizkuntza-komunikaziorako konpetentziak esan nahi du hainbat esparru eta testuingurutan modu koherente eta egokian elkarrekintzan jardutea, ahoz, idatziz, siglatuan edo multimodalean, eta hainbat komunikazio-helbururekin.
- **Konpetentzia eleaniztasuna:** Konpetentzia eleaniztunak hainbat hizkuntza, ahozkoak edo zeinuzkoak, ikasteko eta komunikatzeko modu egoki eta eraginkorrean erabiltzea eskatzen du.
- **Matematikarako konpetentzia eta zientzia, teknologia eta ingeniartzako konpetentzia:** Matematikarako konpetentziak eta zientzia, teknologia eta ingeniartzarako konpetentziak mundua ulertzea dakar berekin, metodo zientifikoak, pentsamendu eta irudikapen matematikoak, teknologia eta ingeniartzako metodoak erabiliz ingurunea modu konprometituan, arduratsuan eta jasangarrian eraldatzeko.
- **Konpetentzia digitala:** Konpetentzia digitalak teknologia digitalak modu seguruan, osasungarrian, jasangarrian, kritikoa eta arduratsuan erabiltzea eskatzen du, ikasteko, lanerako eta gizartean parte hartzeko, bai eta horiekin elkarreragitea ere.
- **Konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa:** Konpetentzia pertsonalak, sozialak eta ikasten ikastekoa berekin dakar nor bere buruari buruz hausnartzeko gaitasuna, nor bere burua ezagutzeko, bere burua onartzeko eta

etengabeko hazkunde pertsonala sustatzeko.

- **Herritartasunerako kompetentzia:** Herritartasunerako kompetentzia lagungarria da ikasleek herritartasun arduratsua izan dezaten eta bizitza sozial eta zibikoan bete-betean parte har dezaten, kontzeptu eta egitura sozial, ekonomiko, juridiko eta politikoen ulermenean oinarrituta.
- **Ekintzaitza kompetentzia:** Ekintzaitzarako kompetentziak aukera eta ideiekin jarduteko bizi-ikuspegia garatzea eskatzen du, beste pertsona batzuentzako baliozko emaitzak sortzeko beharrezkoak diren ezagutza espezifikoak erabiliz.
- **Kontzientzia eta adierazpide kulturaletarako kompetentzia:** Kontzientzia eta kultura adierazpenetarako kompetentziak berekin dakar ideiak eta esanahia sormenez adierazteko eta kultura desberdinetan komunikatzeko modua ulertzea eta errespetatzea.

Marko legala aldera batera utziz, eskolako testuinguruari buruz hitz egingo dugu lehenik eta behin.

Bentades Ikastetxea Mungian kokatzen den eskola bat da, Uribe Butroe eremuan zehazki. Eskola honetako familia gehienak maila sozioekonomiko ertainean daude. Era berean, datu soziolinguistikoei dagokienez, esan daiteke nahiz eta Mungia herri euskalduna izan, kaleren gero eta gutxiago entzuten da euskara eta etorkin gehiago ere badaude, beraz honek eragin zuzena dauka eskolan.

Ikastetxe honetan 700 ikasle inguru ditugu haurtzaindegitik hasi eta derrigorrezko bigarren hezkuntza bukatu arte. Maila bakoitzean bi lerro daude. Ikasketak D ereduan gauzatzen dira.

Ikastetxeko baliabide materialak hurrengoak dira Lehen Hezkuntzan. Ikasle talde bakoitzak bere gela dauka eta horrez gain, musika gela, plastika gela, liburutegia, jantokia eta areto nagusia ditugu. Solairu batetik bestera igotzeko behar izatekotan igogailu bat daukagu. Beste alde batetik, heziketa fisikoa egiteko patioaz gain, eskolako sotoa eskuragarri daukagu. Hura espazio oso handia eta estalia da. Normalean heziketa fisikorako erabiltzen da, baina antzerkiak edo tailerrak egiteko ere erabilgarria izan daiteke.

Beste alde batetik, geletako baliabide materialak hurrengoak dira. Ikasgela guztietan bi arbel ditugu: klarionazkoa eta digitala. Ikasleek liburuak dituzte zenbait irakasgaietan, baina inguruneko arloari dagokionez, irakasleek sortutako materiala erabiltzen dute. Honez gain, 3. mailako bi gelek banakako ordenagailuak partekatzen ditugu. Ikasleek matematikako aplikazioa egiteko edota informazio bilketak gauzatzeko soilik erabiltzen dute baliabide digital hau.

Baliabide pertsonalei dagokienez, Lehen Hezkuntzan 15 irakasle gaude, tutore eta irakasle espezifikoak gehituz. Beste alde batetik,

orientazio talde bat ere dugu eta bertan 6 espezialista daude eskolako orientatzaileaz gaiz.

Aipatzekoa da ere, eskolako egunerokotasuna posible egiteko, irakasleak ez diren beste profesional batzuk ere eskolan daude. Adibidez: jantokiko langileak, eskolako atezainak, idazkariak, zuzendariak, eta abar.

Eskolan mailan hainbat proiektu eramaten dira aurrera. Badira proiektu batzuk osokorrak direnak eta beste batzuk gauzatzen ez ditugunak. Beraz, hurrengo lerroetan 3. mailako ikasleek parte hartzen duten proiektuak izendatuko dira:

- Agenda 30.
- Euskera eta normalkuntza
- Hizkuntza hirueleduna
- Bizikidetza
- IKT eta metodologia berriak
- Hezkidetza

Pasaden kurtsoko urteko memorian argitaratu zen bezala, hurrengoak dira etapa moduan ikasturte honetara begira planteatu genituen hobekuntzak:

- Metodologiari dagokionez, berrikuntzak sartzen jarraitu nahi dugu eta hasitako hobekuntza bidearekin jarraituko da.
- Euskerarekin lotuta gabezia ugari identifikatu ditugu eta hauei erantzuteko metodologia aldaketa bat proposatu da. Kurtso honetan zehar, irakasleok sortuko dugu materiala ziklo bakoitzari egokituta. Era horretan, ikasleak modu dinamikoko eta erakargarrian hizkuntza bereganatu dezaten.

Programazio honen kalitatea, gauzatzea eta emaitza bermatzeko, ezinbestekoa da izaera hezitzaile eta hezigarri izatea. Gure ikasleak etorkizuneko errealak ezarri behar ditugu. Horretarako irakasgai honen gidariak diren irakasleak bildu dira eta haien ikasleen errealitateara moldatu.

Kurtso honetan, beste guztietan bezala bi lerro ditugu. Gela batean 21 ikasle daude eta bestean 22. Ikasle gehienak testuinguru euskaldun batean hasiak dira. Hala ere, aipatu beharra dugu badagoela ikasle bat mikrozealia duena. Ikasle honek ordu asko egiten ditu gelatik kanpo eta ez du parte aktiborik hartzen gelan.

Beste alde batetik, premia bereziko 6 ikasle ditugu bi gelen artean. Hauek J.P.P.a (jarduera plan pertsonalizatua) dute eta moldaketak egiten zaizkie, bakoitzari bere beharrianetara egokituz. Hala ere, ikasle hauek orientazio departamentuko irakasleengatik ere laguntza jasotzen dute gela barnean, haien ikaskuntza prozesuan laguntzeko.

Gure helburua ikasleek era dinamiko batean oinarritzko jakintzak eta konpetentziak lantzea da pertsona arduratsu, autonomo, sortzaile eta kritikoak bihurtzeko. Bide hori jarraitu ahal izateko programazio hau haien beharrianetara moldatuta dago.

Curriculum-plangintza

Ikaskuntza egoeren izenburua (IkE)	Arloak, gaiak, eremua			Oinarritzko ezagutzak
------------------------------------	-----------------------	--	--	-----------------------

		Konpetentzia espezifikoak 1. <u>ERANSKINEAN</u> azalduta daude	Ebaluazio-irizpideak 2. <u>ERANSKINEAN</u> azalduta daude	3. <u>ERANSKINEAN</u> azalduta daude
LEHENENGO HIRUHILEKOA				
Udalerria	Ingurune	1 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5	1.1 1.2	A: Kultur zientifikoa A.1.1 A.1.2 A.1.4 A.2.7 B: Teknologia eta digitalizazioa B.2.1 B.2.2 B.2.3 C: Gizarteak eta lurraldeak C.3.1 C.3.4 C.3.7
		3 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.	3.1 3.3 3.4	
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1,	4.2 4.3	

		KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.		
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.1 5.4	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1	6.1	
		8 HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2	8.3	

		9 HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1	9.1 9.2 9.3	
Gizakiak	Ingurune	1 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5	1.1 1.2	A: Kultur zientifikoa A.1.2 A.1.4 A.2.2 A.2.6
		2 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.	2.1 2.2	B: Teknologia eta digitalizazioa B.2.1 B.2.2 B.2.3
		3 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5,	3.2 3.3 3.4	

		HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.		
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.	4.2 4.3	
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.2	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1	6.1	
		9 HKK1, HKK5, KE3, KD1,	9.1	

		KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1		
BIGARREN HIRUHILEKOA				
Lur planeta	Ingurune	<p style="text-align: center;">1</p> HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5	1.1 1.2 1.3	<p>A: Kultur zientifikoa</p> A.1.1 A.1.2 A.1.4
		<p style="text-align: center;">2</p> HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.	2.1 2.2	<p>B: Teknologia eta digitalizazioa</p> B.1.1 B.1.2 B.1.6 B.2.1 B.2.2 B.2.3
		<p style="text-align: center;">3</p> HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1,	3.1 3.2 3.3 3.4	<p>C: Gizarteak eta lurraldeak</p> C.1.1 C.1.2 C.3.2.

		HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.		
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.	4.2	
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.1 5.2 5.3 5.4	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1	6.2	
		9	9.1	

		HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1		
Kontinenteak eta planoak	Ingurune	<p>1</p> <p>HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5</p>	<p>1.1</p> <p>1.2</p> <p>1.3</p>	<p>A: Kultur zientifikoa</p> <p>A.1.2</p> <p>A.1.4</p> <p>B: Teknologia eta digitalizazioa</p> <p>B.1.1</p> <p>B.1.2</p> <p>B.1.3</p> <p>B.1.4</p> <p>B.1.5</p> <p>B.2.1</p> <p>B.2.2</p> <p>B.2.3</p> <p>C: Gizarteak eta lurraldeak</p> <p>C.1.2</p>
		<p>2</p> <p>HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.</p>	<p>2.1</p> <p>2.2</p>	
		<p>3</p> <p>HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1,</p>	<p>3.1</p> <p>3.2</p> <p>3.3</p> <p>3.4</p>	

		HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.		
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.	4.2 4.3	
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.1 5.2 5.4	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1	6.1	
		8	8.1	

		HKK1, HKK2, HKK5, KE1, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2	8.3	
		9 HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1	9.1	
Euskadiko geografia eta paisaiak	Ingurune	1 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5	1.1 1.2 1.3	A: Kultur zientifikoa A.1.2 A.2.1 A.2.2 A.2.7 B: Teknologia eta digitalizazioa B.2.1 B.2.2 B.2.3 C: Gizarteak eta lurraldeak C.1.2 C.1.3
		2 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.	2.1	
		3 HKK1, HKK2, HKK3, KE1,	3.3 3.4	

		KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.		
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.	4.2 4.3	
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.1 5.2 5.4	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1	6.1 6.2 6.3	

		<p>9 HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1</p>	9.1	
HIRUGARREN HIRUHILEKOA				
Animalia ornogabeak	Ingurune	<p>1 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5</p>	1.1 1.2 1.3	<p>A: Kultur zientifikoa A.1.2 A.1.4 A.2.3 A.2.5</p>
		<p>2 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.</p>	2.1 2.2	<p>B: Teknologia eta digitalizazioa B.1.1 B.1.2 B.2.1 B.2.2 B.2.3</p>
		<p>3 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5,</p>	3.3 3.4	

		HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.		
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.	4.2 4.3	
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.2	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1	6.1 6.2 6.3	

		9 HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1	9.1	
Historiaurrea	Ingurune	1 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5	1.1 1.2 1.2	A: Kultur zientifikoa A.1.1 A.1.2 A.1.4 A.2.6 A.2.7 B: Teknologia eta digitalizazioa B.2.1 B.2.2 B.2.3 C: Gizarteak eta lurraldeak C.2.1 C.2.2 C.2.3 C.2.4 C.2.5
		2 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.	2.1	
		3 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5,	3.2 3.3	

		KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.		
		4 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, KE3, STEM5, KD2, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, HK3, HK4, EK1.	4.2 4.3	
		5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2	5.1 5.2 5.4	
		6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1,	6.1	

		EK2, EK3, KAKK1		
		7 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD4, KD5, KPSII4, HK1, HK3, EK2, KAKK1.	7.1	
		9 HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1	9.1	
Makinak	Ingurune	1 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, EK3, KPSII5	1.1 1.2 1.3	A: Kultur zientifikoa A.1.1 A.1.2 A.1.4 A.1.6 A.3.4
		2 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KPSII4, KPSII5, HK4, EK1, EK3.	2.1 2.3	B: Teknologia eta digitalizazioa B.1.1 B.1.2 B.2.1 B.2.3

		<p>3 HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD2, KD3, KD5, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK4.</p>	<p>3.3 3.4</p>	<p>C: Gizarteak eta lurraldeak C.2.1</p>
		<p>5 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD1, KPSII4, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2</p>	<p>5.2 5.3 5.4</p>	
		<p>6 HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KD2, KD3, KD5, KPSII4, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3, KAKK1</p>	<p>6.1</p>	
		<p>8 HKK1, HKK2, HKK5, KE1,</p>	<p>8.3</p>	

		KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2		
		9 HKK1, HKK5, KE3, KD1, KD2, KD3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1	9.1	

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, anistazunari erantzuna, etab.

A. Jarraibide metodologikoak:

A.1. Eredu metodologikoak: Metodologia proiektutan oinarritutako ikaskuntzan eta arazo egoeretan oinarrituko da. Ikasleek ingurunea esploratuko dute, beren mailari egokitutako ikerketa zientifikoko metodoak erabiliz. Beste metodologia batzuk ere erabiliko dira, hala nola ikaskuntza kooperatiboa, non ikasleek taldean lan egingo duten arazoak konpontzeko eta emaitzak aurkezteko.

A.2. Multzokatzeak: Multzokatzeak malguak izango dira, proiektuaren fase desberdinetara egokituz. Talde txikietan antolatuko dira talde-lana eta ideien trukea sustatzeko, eta ikerketa taldeak osatuko dituzte behaketa, datu bilketa eta ondorioak aurkezteko. Multzokatze hauek komunikazio trebetasunak eta talde-lanean aniztasuna errespetatzeko gaitasuna garatuko dituzte.

A.3. Espazioak: Ikasketa-espazio nagusia ikasgela izango da. Horrez gain, behar izatekotan beste espazioen batera mugitu gaitzke, behrrikanen arabera.

A.4. Baliabideak: Baliabide desberdinak erabiliko dira, besteak beste:

- Material multimedia eta interaktiboa (aurkezpenak, bideoak, aplikazioak eta simulazioak).
- Inprimatutako baliabideak (mapak, eskuorriak eta artxibo dokumentuak), historia eta geografia ulertzeko.
- Kanpo materialak, hala nola behaketa zuzenerako beste material batzuk.

A.5. Jarduera osagarriak eta eskolaz kanpokoak: Hainbat jarduera proposatuko dira, hala nola birziklatze ekintza desberdinak. Jarduera guzti hauek Agenda 30 proiektuaren barne biltzen dira.

B. Aniztasunari arreta:

Ikasleen aniztasunari erantzuteko, edukia eta jarduerak egokituko dira, ikasle bakoitzak bere ikaskuntza-erritmoaren eta premien arabera helburuak lor ditzan. Dibertsifikazio estrategiak erabiliko dira, hala nola laguntza-materialak, ikusizko laguntzak eta azalpen egokituak. Egia bada ere talde-lanak izango direla gure oinarri, gelan landutakoa modu bisual eta argian eskuragai izan dezaten, mapa kontzeptualak banatuko zaizkie ikasle guztiei. Hauek ere baliagarri izango dira etxean gelan landutako birpasatu ahal izateko. Halaber, aurrerapen azkarra duten ikasleei jarduerak zabaltzeko aukera eskainiko zaie. Aniztasunari arreta horretan ikasle guztiek ekarpena egin dezakete, beren gaitasunen arabera.

Bereizteko estrategiak aplikatuko dira, laguntza gehigarri gisa eta jarduera zabalduetarako, bai eta material egokituak sortzea ere, edukia errazago ulertzeko eta eskuratzeko.

Curriculum-a hasiera batetik egokitua egon behar da ikasleetara eta ez alderantziz. Horrela, curriculum pertsonalizatu eta praktikoagoa lortuz, non ikasle guztien beharrak erantzuten eta asetzen diren. Beraz, hori lortzeko Ikaskuntzaren Diseinu Unibertsala-ren (IDU) 3 printzipioak martxan jarri behar dira.

I. printzipioa: Ikasleei erraminta eta bide desberdinak emango zaizkie autonomiaz informazioa eta oinarrizko jakintzak eraikitzeko.

II. printzipioa: ikasleek ikasitakoa era desberdinetan adierazi ahalko dute: idatziz, ahoz eta abar. Bakoitzaren beharizanetara moldatuko gara eta baita ebaluazioaren zein momentutan gauden.

III. printzipioa: ikasleei erronka ezberdinak aurkeztuko zaizkie era desberdinetan parte hartu ahal izateko eta era horretan ikasle guztiak ikaskuntza prozesuan konprometitu eta motibatu daitezke era desberdinetan.

C. Ebaluazioa :

Ebaluazioa jarraia izango da, eta honela burutuko da:

- Behaketa zuzena, jarduera eta proiektuetan ikasleek duten errendimendua neurtzeko.
- Ebaluazio errubrikak erabiltzea, kompetentzia zehatz eta jarrerazkoak baloratzeko (erantzukizuna, ingurunea errespetatzea eta elkarlana).
- Autoebaluazioa eta koebaluazioa, ikasleek beren lorpenak eta zailtasunak hausnartzen dituztenean, beren ikaskuntza-prozesuaren gaineko kontzientzia sustatzeko. **(ZIKLOAREN ARABERA)**

Gainera, ebaluazioaren barne dira ebaluazio kualitatibo eta kuantitiboak, edukien ulermena eta kompetentzien garapena neurtzeko.

D. Errefortzurako estrategiak eta berreskurapen-planak:

Kompetentzien ulermenean eta garapenean zailtasunak dituzten ikasleei laguntza eskainiko zaie:

- Banakako indartze-jarduerak eta talde txikietan.
- Tutoretza pertsonalizatuak eskaintzea, oinarriko kontzeptuak berrikusteko.

Ebaluazio-erabakiak, ebaluaziotik ateratako ondorioak eta kalifikazio-irizpideak

<p>Ebaluazioa</p> <ul style="list-style-type: none">• Helburua (formatiboa, akreditatzailea)• Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)• Ebaluatze teknikak, tresnak eta erramintak• Eragileak (autoebaluatzea, elkarri	<ul style="list-style-type: none">• Helburua ebaluazio formatiboa izatea da.<ul style="list-style-type: none">○ Ebaluazio hezitzailea:<ul style="list-style-type: none">■ Ikaskuntza- irakaskuntza prozesuan zehar.■ Informazio bilketa jarraia.■ Ikaskuntza- irakaskuntza gidatzeko eta ikasleen jarduna hobetzeko erabiliko da.○ Ebaluazio hezigarria: ikasleek bideratua.• Finkatutako denborak: ebaluazioa prozesuaren hasieran, prozesuan zehar eta
--	--

<p>ebaluatzea eta heteroebaluatzea)</p>	<p>amaieran izango da.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ebaluatzeko teknikak: <ul style="list-style-type: none"> ○ Uneoroko behaketa oinarrituta. ○ Banakako eta taldeko jarduerak. ○ Frogak. (ZIKLOAREN ARABERA) ● Eragileak: <ul style="list-style-type: none"> ○ Autoebaluazioak. ○ Koebaluazioak.
<p>Ebaluazioaren ondorioak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kalifikazioa 	<p>Ikasle baten ikaskuntzari buruzko ebidentzia asko eta anitzak eskuratu eta gero, ebaluaziotik eratortzen den kalifikazioa lortuko dugu.</p> <p>Konpetentzia espezifikoa oinarri hartuta egingo da eta hauen zehaztapen maila lorpen adierazleak izango dira.</p> <p>Ebaluaketa bakoitzaren amaieran boletin bat jasoko dute familiek. Boletin honetan irakasgai honetako konpetentzia espezifikotan lortutako maila agertuko da: maila aurreratua, maila ertaina edo hasierako maila; kolore ezberdinez adierazita.</p> <p>Honez gain, kurtso bukaeran eta Hezkuntza sailak ezarrita notak era kualitatibo baten jarri behar ditugu Hezkuntzako plataforman.</p>
<p>Kalifikazio-irizpideak</p> <p>Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular</p>	<p>Azken kalifikazioa konpetentzia espezifikoen ponderazioarekin lortuko da. Ondoren adierazten den konpetentzia espezifikoen ponderazioa hartuko da kontuan.</p>

hartuko
dira, hala nola:

- Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea
- Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea.
- Gaitasunen garapen-maila adostea
- Berariazko gaitasunen ponderazioa,
- ebaluazio-irizpideak... definitzea)

* *Konpetentzia espezifiko guztien ponderazioa ez da zertan berdina izan.*

ZER	PORTZENTAIA	KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK
1. HIRUHILEKOA		
1. Proiektua: Udalerria		
1. erronka	% 5	1, 3, 5, 7, 9
2. erronka	% 5	1, 5, 6, 7, 8, 9
3. erronka	% 5	1, 3, 6, 7, 9
4. erronka	%5	1, 3, 6, 7, 8, 9
Froga	%15	1, 4, 5, 9
Maketa	%15	1, 4, 5, 9
2. Proiektua: Gizakia		
Aurrezagutzak	% 5	2, 3, 5, 6, 9
Mapa kontzeptuala	% 5	1, 3, 4, 9
Eskeletoaren eskulana	%5	1, 3, 4, 5, 9
Zentzumeneren hormairudia	%5	1, 3, 4, 9
Adituen azalpenak	%5	1, 3, 4, 6, 9
Adituen azalpenak ulertzen	%5	1, 4, 6, 7

	Jolasaren diseinua	%5	2, 3, 4, 6, 7, 9
	Nerbio sistema aztertzen	%5	3, 4, 6, 7, 9
	Froga	%5	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
	Autoebaluazioa	%5	4
2. HIRUHILEKOA			
3. Proiektua: Lur Planeta			
	Aurrezagutzak	%10	2, 3, 5, 9
	Ordu aldaketa	%10	1, 2, 5, 7
	Errotazioa eta translazioa	%25	2, 4, 7
	Froga	%5	1, 5, 6, 7
4. Proiektua: Kontinenteak eta planoak			
	Aurrezagutzak	%2	2, 3, 5, 9
	Gutunak aztertzen	%3	3, 5, 8, 9
	Mapak	%3	1, 3, 5
	Kontinenteetako informazio fitxa	%3	1, 2, 3, 5, 9
	Gutunaren erantzuna	%3	1, 3, 5, 9
	Gelako planoak	%3	2, 3, 5, 9

	Froga	%6	1, 5, 6, 7
	Autoebaluazioa	%2	4
5. Proiektua: Euskadiko geografia eta paisaiak			
	Aurrezagutzak	%2	2, 3, 5, 6, 9
	Mapa fisikoak osatzen	%4	1, 3, 4, 9
	Gure paisaia aztertzen	%4	1, 3, 4, 5, 9
	Talde aurkezpenak	%7	1, 3, 4, 9
	Froga	%6	1, 4, 6, 7
	Autoebaluazioa	%2	2, 3, 4, 6, 7, 9
3. HIRUHILEKOA			
6. Proiektua: Animalia ornogabeak			
	Aurrezagutzak	%1	2, 3, 5, 9
	Azalpenen eskema	%7	1, 2, 3, 9
	Mahai jolasak taldeka	%7	1, 2, 3, 4, 9
	Mahai jolasak banaka	%7	3, 4, 9
	Animalien ezaugarrien analisia	%7	1, 2, 3, 9
	Aurkezpenak	%6	4, 9

	Frogatxoa	%4	1, 4, 6, 7
	Autoebaluazioa	%4	2, 3, 4, 6, 7, 9
7. Proiektua: Historiaurrea			
	Koebaluazioa	%6	3, 5, 6, 9
	Elementuen sailkapena	%7	2, 3, 5, 9
	Aroen informazio bilketa	%6	1, 5, 6, 9
	Antzerkia eta gidoia	%8	1, 3, 5, 6, 7, 9
	Koebaluazioa (talde lana)	%6	1, 3, 5, 6, 9
	Galdetegia	%3	1, 4, 6, 7
	Autoebaluazioa	%3	2, 3, 4, 6, 7, 9
8. Proiektua: Makinak			
	Gaian murgiltzen	%1	1, 3, 5, 6, 9
	Testua aztertzen	%1	1, 2, 5, 9
	Makinen denbora lerroa	%5	1, 3, 5, 6, 8, 9
	Kanikodromoa	%3	1, 2, 3, 5, 9

1. ERANSKINA: KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Informazioa bilatzea eta hautatzea bitarteko eta baliabide digital eta analogikoen bidez, bai banaka bai taldean, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatuz, teknologia digitalak modu seguruan eta iraunkorrean erabiltzeko ohiturak hartuz, informazio hori ezagutza bihurtzeko eta modu antolatuan eta sortzailean komunikatzeko.
2. Galdera zientifiko errazak planteatzea eta erantzutea, pentsamendu zientifikoaren berezko teknikak eta tresnak erabilia, eta jakintza desberdinak elkarrekin konektatuz, ingurune naturalean, sozialean eta kulturalean gertatzen diren gertaerak eta fenomenoak interpretatzeko eta azaltzeko.
3. Arazo-egoerak diziplinarteko proiektuen bidez ebaztea, diseinu-pentsamendua eta pentsamendu konputazionala erabiliz, premia zehatzei erantzungo dien produktu sortzaile eta berritzaile bat lankidetzan sortzeko.
4. Norberaren gorputza, norberaren eta besteen emozio eta sentimenduak ezagutzea eta horien kontzientzia hartzea, eta ezagutza zientifikoan oinarritutako ohitura osasungarriak garatzea, ongizate fisikoa, emozionala eta soziala lortzeko.
5. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunekeko elementu edo sistemen ezaugarriak identifikatzea eta aztertzea, eta horien antolamendua eta propietateak deskribatzea, eta haien arteko harremanak ezartzea, kultura- eta natura-ondarearen balioa ezagutzeko eta hura kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzei ekiteko, erabilera arduratsu eta iraunkor baten bidez.
6. Gizakiak ingurunean egiten duen esku-hartzearen kausak eta ondorioak kritikoki aztertzea, maila soziala, ekonomikoa, kulturala, teknologikoa eta ekologikoa integratuz eta pertsonen eta planetaren errespetuarekin, zaintzarekin eta babesarekin kontsekuenteak diren ohitura iraunkorrak praktikan jarritz, arazoei aurre egiteko, konponbideak bilatzeko eta konponbidean banaka eta elkarlanean jarduteko gaitasuna garatzeko.
7. Natura-, gizarte- eta kultura-ingurunearen jarraitutasunak eta aldaketak behatzea, ulertzea eta interpretatzea, kausalitate-, aldiberekotasun- eta ondorengotza-erlazioak aztertuta, elementuen eta gertaeren arteko harremanak azaltzeko eta baloratzeko, eta iraunkortasun-irizpideen arabera jokatzeko.

8. Aniztasuna eta genero-berdintasuna onartzea eta baloratzea, pertsona guztiekiko enpatia eta errespetua erakutsita, gai etikoei buruz modu kritikoan hausnartuta, etengabe eraldatzen ari den gizarte baten ongizate indibidual eta kolektiboan laguntzeko eta Europan bizikidetzak baketsua eta errespetuzkoa lortzeko.

9. Gizarte-ingurunean eraginkortasunez eta modu eraikitzailean parte hartzea, Adierazpen Unibertsalek eta Europako, Estatuak eta Autonomia Erkidegoko legeriak bultzatutako printzipio demokratikoez ezartzen dituzten balioak errespetatuz, erakunde demokratikoez bakea eta segurtasuna mantentzekoduten funtzioa baloratuz, errespetuzko harremanak sortzeko eta gatazken kudeaketa baketsua eta elkarrizketa bidezkoa sustatzeko.

2. ERANSKINA: EBALUAZIO IRIZPIDEAK

1. KOMPETENTZIA

- 1.1. Informazioa bilatzeko eta hautatzeko oinarrizko estrategiak modu arautuan erabiltzea, eredu jakin bati jarraituz.
- 1.2. Informazioa bilatzea eta hautatzea, banaka eta taldean, zenbait iturri seguru eta fidagarri modu kritikoan erabiliz, oinarrizko lexiko zientifikoa eskuratuz eta hura ingurune naturalarekin, sozialarekin eta kulturalarekin lotutako ikerketetan aplikatuz.
- 1.3. Gailu eta baliabide digitalak modu seguru eta iraunkorrean erabiltzea, zereginaren premia eta helburuen eta hezkuntza-testuinguruaren arabera, eta eduki digital errazak sortzea.

2. KOMPETENTZIA

- 2.1. Gogoeta egiten ikastea, modu gidatuan eta galderen bidez, ezagutzak modu kooperatiboan partekatuz, pentsamenduak historian zehar izan duen bilakaera ulertuz eta zientziak horretarako ematen dituen ebidentziak adibide gisa erabiliz.
- 2.2. Ikerketak eskatzen duenean, esperimenduak gidatuz egitea, hainbat ikerketa-teknika erabiliz, tresnak eta gailuak modu seguruan erabiliz, behaketa eta neurketa zehatzak eginez eta behar bezala erregistratuz.
- 2.3. Natura-, gizarte- eta kultura-inguruneari buruz egindako galderei erantzun posibleak proposatzea, informazioa eta lortutako emaitzak interpretatuz eta egindako iragarpenekin alderatuz.
- 2.4. Eskolako eredu zientifikoak modu arautu eta gidatuan eraikitzea, esperimendaziotik abiatuta lortutako ezagutza zientifikoak aplikatuz eta egindako prozesuari buruz gogoeta eginez.
- 2.5. Ikerketen emaitzak banaka eta taldean aurkeztea, hainbat formatutan (ahozkoa, grafikoa, idatzizkoa eta digitala), oinarrizko hizkuntza zientifikoa erbalita eta egindako urratsal azalduta.

3. KONPETENTZIA

3.1. Prototipo edo soluzio digital baten diseinuaren bidez ebazten diren problemak identifikatzea, ingurune hurbileko beharrak aztertuz eta helburu errazak ezarriz.

3.2. Planteatutako problemetarako irtenbide iraunkorrak proposatzea, diseinu-pentsamenduko eta pentsamendu konputazionalako teknika errazen bidez, beharrezko baliabideak identifikatuz, proiektu kooperatiboak kudeatzeko oinarrizko estrategiak erabiliz eta proiektua ebaluatzeko irizpide pertsonalak ezarriz.

3.3. Diseinu-problema bati soluzioa emango dion azken produktu erraz bat taldean eraikitzea, zenbait prototipo edo soluzio digital probatuz eta tresna, gailu, teknika eta material egokiak modu seguruan erabiliz.

3.4. Diseinu-proiektuen emaitza aurkeztea, emandako urratsak azalduz eta prototipo edo soluzio digital horrek proiektuaren eskakizunak zergatik betetzen dituen justifikatuz.

4. KONPETENTZIA

4.1 Elikadura askotarikoan eta orekatuan, ariketa fisikoan eta atsedenean oinarritutako bizi-ohitura osasungarriak hartzeko beharra baloratzea eta ezagutzea.

4.2. Ongizate emozionala eta soziala sustatzen duten jarrerak erakustea, norberaren eta besteen emozioak identifikatuz, enpatia erakutsiz eta harreman afektibo osasungarriak ezarriz.

4.3. Norberaren gorputza ezagutzea eta onartzea, eta aniztasuna gizartearen elementu aberasgarri gisa baloratzea eta errespetatzea, desberdina denarekiko tolerantzia-jarrera erakutsiz.

5. KONPETENTZIA

5.1. Natura-, gizarte- eta kultura-inguruneko elementuen ezaugarriak, antolamendua eta propietateak identifikatzea, ikerketa-metodologiaren bidez eta tresna eta prozesu egokiak erabiliz.

5.2. Natura-, gizarte- eta kultura-inguruneko elementuen arteko konexio errazak identifikatzea, haien artean ezartzen diren harremanak ulertzen direla erakutsiz.

5.3. Ideia zientifikoak aurrerapen teknologiko, kultural eta sozialekin erlazionatzea eta baloratzea, bizi-kalitatea hobetzea ahalbidetzen dutela onartuz.

5.4. Natura- eta kultura-ondarea baloratzea eta babestea, hura ondasun komun gisa onartuz, ondare horretaz gozatzeko errespetuzko jokabideak hartuz eta berori kontserbatzeko eta hobetzeko ekintzak proposatuz.

6. KONPETENTZIA

6.1. Pertsonen bizitzaren eta inguruneko elementu eta baliabideen gaineko haien ekintzen arteko erlazioa kritikoki aztertzea, giza ekintzak ingurunean eragiten dituen aldaketa positiboez eta negatiboez jabetuz eta bizitza bere forma desberdinetan errespetatuz.

6.2. Planeta, pertsonak eta ingurunea zaintzeko, babesteko eta errespetatzeko ohitura iraunkor egokiak praktikan jartzea.

6.3. Inguruneko arazo ekosozialak antzematea, ondorio kaltegarrienak dituztenak saihesten lagun dezaketen ekintzak modu kooperatiboan proposatuz.

7. KONPETENTZIA

7.1. Historiaren etapak identifikatzea, gizadiak bizi izandako aldaketak deskribatuz, Antzinako Arora arteko gizarteen bizimoduak alderatuz eta kausalitateari, aldiberekotasunari eta segidari buruzko nozioak identifikatuz..

8. KOMPETENTZIA

8.1. Migrazioek gaur egun duten garrantzi demografikoa, kulturala eta ekonomikoa aztertzea, etengabe eraldatzen ari den gizarte baten ongizate kolektiboari egiten dioten ekarpena baloratuz eta kultura-aniztasun guztiarekiko enpatia eta errespetua erakutsiz.

8.2. Genero-berdintasuna, ikuspegi ez-estereotipatua eta jokabide ez-sexistak sustatuko dituzten ekintzak positiboki baloratzea, historian zehar izandako eredu positiboak antzemanaz.

8.3. Ikerketa txikiak egitea inguruneko kultura-aniztasunaren errealitateari buruz, dagoen ondare-aberastasunaz eta -aberastasunaz jabetuz, eta pertsona eta kultura desberdinekiko errespetuzko eta elkarrizketako jarrera sustatuz.

9. KOMPETENTZIA

9.1. Eskola-elkartearen barruan parte hartzea, jarduerak eginez, erantzukizunak bere gain hartuz eta akordioak elkarrizketaren bidez eta demokratikoki ezarriz, eta hizkera inklusiboa eta indarkeriarik gabekoa erabiliz.

9.2. Hainbat administrazioen (tokiko, eskualdeko eta lurraldekoen) gobernu-organo eta funtzio nagusiak ezagutzea, horiek kudeatzeak herritarrentzat eta parte-hartze demokratikoarentzat duen garrantzia baloratuz.

9.3. Oinezko eta lokomozio-bideen erabiltzaile gisa arauak ezagutzea eta barneratzea, trafiko-seinaleak ezagutuz eta pertsonen mugikortasun iraunkorraren garrantziaz jabetuz.

3. ERANSKINA: OINARRIZKO JAKINTZAK

A: Kultura zientifikoa

1. Jarduera zientifikorako hastapenak

A.1.1. Mundua ulertzeko lehen galderak eta erantzunak: mitoak, filosofia eta zientzia.

A.1.2. Ahozko, idatzizko eta ikus-entzunezko testuetan informazioa bilatzeko, hautatzeko eta zabaltzeko estrategiak, bitarteko eta baliabide digital eta analogikoen bidez. Erabilitako iturrien egiletza.

A.1.3. Ikerketa esperimental edo dokumental baterako miaketa-prozedura egokiak, metodo zientifikoa erabiliz.

A.1.4. Ikerlanaren berezko estrategiak, jakin-minarekin, ekimenarekin, iraunkortasunarekin eta norberaren lanerako ahaleginarekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak, bai bakarka, bai taldean, genero-ikuspegia kontuan hartuta.

A.1.5. Oinarrizko hiztegi zientifikoa. Behaketa eta neurketa zehatzak egiteko tresna eta gailu egokiak.

A.1.6. Zientziaren eta teknologiaren aurrerapenak, eta horiek bizi-baldintzen hobekuntzarekin eta ondorio ekosozialekin duten lotura.

2. Bizitza gure planetan

A.2.1. Naturaren erresumak ikuspegi orokor eta integratu batetik, ekosistemen ezaugarrien azterketa eta analisisa oinarri hartuta. Elementuen eta baliabideen arteko oreka. Euskal Herriko ekosistemak.

A.2.2. Gizakiak ekosistemekin duen harremana (hurbiltasunetik globaltasunera) gizartearen beharrak asetzeko. Gure planetako baliabide naturalen erabilera egokiak eta txarrak eta horien ondorioak. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan.

A.2.3. Animalien berezko ezaugarriak, ingurunera egokitzeko duten ahalmenarekin lotutako azpitaldeetan sailkatzeko eta bereizteko aukera ematen dutenak: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziearen betikotzea.

A.2.4. Landareen berezko ezaugarriak, ingurunera egokitzeko duten ahalmenaren arabera sailkatzeko aukera ematen dutenak: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziearen betikotzea.

A.2.5. Biodibertsitatea. Biodibertsitatearen zeregina biosferaren orekan. Biodibertsitatea mehatxatzen duten faktoreak (habitata suntsitzea, espezie inbaditzaileak, klima-aldaketa, kutsadura, baliabideak gehiegi ustiatzea...).

A.2.6. Bizi-prozesua eta identitatearen eraikuntza: haurtzarora, nerabezarora, gaztarora, heldutasuna eta zahartzarora. Bizitza eta heriotza. Elkarren mendekotasuna: gure bizitza garatzeko beste pertsona batzuekiko dugun beharra.

A.2.7. Ongizate fisikoa, emozionala eta soziala gure ingurune hurbilenean: tresnak, autokontzientzia eta ohitura osasungarriak.

3. Materia, indarrak eta energia

A.3.1. Beroa. Produkzio-iturriak. Tenperatura. Egoera-aldaketak, material eroaleak eta isolatzaileak, neurgailuak eta aplikazioak eguneroko bizitzan.

A.3.2. Materiak dituen aldaketak; eguneroko bizitzako egoeretan materiaren gertatzen diren prozesuak eta eraldaketak.

A.3.3. Kontaktu-indarrak eta urrutiko indarrak. Ikerketa esperimentalak mota desberdinetako indarrekin.

A.3.4. Makina sinpleen propietateak eta horiek indarren gainean duten eragina. Aplikazioak eta erabilerak eguneroko bizitzan.

B. Teknologia eta digitalizazioa

1. Ikaskuntza-ingurune pertsonala digitalizatzea

B.1.1. Gailu eta baliabide digitalak hezkuntza-testuinguruaren beharren arabera.

B.1.2. Interneten informazio bilatzeko estrategia gidatu seguruak eta eraginkorrak (balorazioa, diskriminazioa, hautaketa eta antolaketa). Interneten nabigatzeko eta ikaskuntzako ingurune digital pertsonala babesteko oinarrizko segurtasun- eta pribatutasun-arauak.

B.1.3. Beste pertsona batzuekin komunikatzeko baliabide eta plataforma digital mugatuak eta seguruak.

B.1.4. Etiketa digitala, kortesiazko eta errespetuzko oinarrizko arauak eta komunikazio digitaletan problemak ebazteko estrategiak.

B.1.5. Komunikazio digitala modu ez-sexistan erabiltzeko jarraibideak.

B.1.6. Ongizate digitala sustatzeko estrategiak. Teknologia digitalen erabilera desegokiarekin eta ez-seguruekin lotutako arriskuak antzematea (intimitatearen gehiegizko esposizioa, ziberjazarpena, eduki desegokietan sartzea, nahi ez diren posta-mezuak eta publizitatea, gizarte-bakartzea, adikzioak, etab.), eta jarduteko estrategiak.

2. Diseinu eta pentsamendu konputazionalako proiektuak

B.2.1. Diseinu-proiektuen faseak: beharrak identifikatzea, diseinatzea, prototipoak eta probak egitea, ebaluatzea eta komunikatzea.

B.2.2. Proiektua gauzatzeko material, erreminta eta objektu egokiak.

B.2.3. Talde-lanerako teknika kooperatibo errazak, eta gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzeko eta jokabide enpatiko eta inklusiboak sustatzeko estrategiak.

B.2.4. Programaziorako hastapenak. Baliabide digitalak: programatzen hasteko plataforma digitalak, blokekako programazio-aplikazioak, hezkuntza-robotika...).

B.2.5. Genero-analisisa ikerketa-jardueretan.

C. Gizarteak eta lurraldeak

1. Egungo munduaren erronkak

C.1.1. Lurra eta hondamendi naturalak. Unibertsoan gertatzen diren dinamikak, mugimenduak, elementuak, eta horien lotura Lurrean eta eguneroko bizitzan eta ingurunean eragina duten fenomeno fisiko jakin batzuekin.

C.1.2. Espazioaren ezagutza. Espazioaren irudikapena. Lurraren irudikapena lur-globoaren, mapen eta bestelako baliabide digitalen bitartez. Mapak eta planoak eskala desberdinetan. Orientazio-teknikak, ingurune fisikoaren elementuak eta lokalizazio espazialerako beste bitarteko batzuk behatuta.

C.1.3. Klima, paisaia, erliebea. Arroken oinarritzko sailkapena. Fenomeno atmosferikoak. Datu meteorologikoak hartzea eta erregistratzea, eta horien irudikapen grafikoa eta bisuala egitea. Geografia Informaziorako Teknologiak (GIT). Klima-desberdintasunen eta paisaia-aniztasunaren arteko lotura.

C.1.4. Erronka demografikoak. Biztanleriaren okupazioa eta banaketa espazioan, eta arazo eta erronka demografiko nagusien analisisa. Biztanleriaren irudikapen grafikoa eta kartografikoa. Lurraldearen antolaketa Euskal Herrian, Espainian eta European.

C.1.5. Jarduera ekonomikoen irudikapen grafikoa eta bisuala eta horren interpretazioa.

C.1.6. Berdintasun soziala eta baliabideetarako sarbidea. Espazioaren erabilerak gizakiaren aldetik eta produkzio-jardueren bilakaera. Balioa, diruaren kontrola eta ordainbideak. Biziraupenetik gainprodukzioa.

2. Gizarteak denboran zehar

C.2.1. Denbora historikoa. Denbora-nozioak eta kronologia. Etapa historiko handien denbora-kokapena ardatz kronologikoetan.

C.2.2. Iturri historikoak: iturrien (ahozko, idatzizko eta ondarezkoen) sailkapena eta erabilera, historian zehar herrian izan diren aldaketak eta egonaldiak aztertze bide gisa. Historiaren aztarnak herriko leku, eraikin, objektu, lanbide edo tradizioetan.

C.2.3. Euskal Autonomia Erkidegoko, Euskal Herriko eta Iberiar penintsulako garai historikoak (Historiaurrea eta Antzinaroa) testuinguruan kokatzea, honako hauek testuinguruan kokatzeko abiapuntu gisa: historian garrantzia izan duten gaiak, subjektu historikoek (banakakoek eta kolektiboek) betetako zeregina, gertaerak eta prozesuak. Ardatz kronologikoak.

C.2.4. Ikerketarako eta proiektuak egiteko lan-metodoetarako hastapenak, gaur egun garrantzitsuak diren gertaerak, gaiak ikuspegi historikoaz eta genero-ikuspegi aztertuko dituztenak, horiek dagokion garaiaren testuinguruan kokatuz (Historiaurrea eta Antzinaroa). Gai horien artean daude, adibidez, biziraupena eta elikadura, etxebizitza, merkataritza-trukeak (nondik datorren dirua, ordaindu gabeko lanak), ondasun komunen ustiapena, aurrerapen teknikoak, eta sortutako arazo sozialak eta ekologikoak.

C.2.5. Gizakiaren ekintza subjektu gisa historian. Gizabanakoek eta gizarte-taldeek garai historiko bakoitzean duten zeregina, harremanak, gatazkak, sinesmenak eta baldintzatzaileak interpretatzea.

C.2.6. Natura- eta kultura-ondarea. Naturagune eta kulturagune babestuak eta horien kokapena Euskal Autonomia Erkidegoan eta Euskal Herrian. Horien erabilera, zaintza eta kontserbazioa.

3. Alfabetatze zibikoa

C.3.1. Gizartean bizitzeko konpromisoak eta arauak.

C.3.2. Inguruko ohitura, tradizio eta adierazpen tekniko-kulturalekiko begirada kritikoa. Ingurunean bizi den kultura-aniztasunarekiko eta gizarte-kohesioarekiko errespetua. Bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura.

C.3.3. Espainiaren antolaketa politikoa eta lurraldekoa.

C.3.4. Gizartearen antolaketa. Tokiko, eskualdeko eta nazioko erakunde eta entitate nagusiak, eta horiek ematen dituzten zerbitzuak. Zergak: duten zeregin soziala. Euskal Autonomia Erkidegoaren administrazio-egitura eta Espainiako Estatuaren testuinguruan duen kokapena.

C.3.5. Lan produktiboa eta erreproduktiboa.

C.3.6. Okupazioa eta lana: sektore ekonomikoak identifikatzea eta beren hurbileko ingurunearen testuinguruan kokatzea. Langilearen eskubideak eta betebeharrak.

C.3.7. Bide-segurtasuna. Zirkulazio-arauak, eta bide-seinaleak eta -marrak. Mugikortasun segurua oinezkoentzat eta garraiobideen erabiltzaileentzat.

4. Kontzientzia ekosoziala

C.4.1. Krisi ekosozial globala. Giza ekintza: klima-aldaketaren kausa eta ondorioei eta horiek inguruneko paisaietan duten inpaktuari buruzko sarrera. Arintze-neurriak. Naturaren kontserbazioa eta babesa.

C.4.2. Ekosistema naturalen eraldaketa eta degradazioa.

C.4.3. Giza ekintzaren ondoriozko erantzukizun ekosoziala. Erantzukizun indibidualak eta kolektiboak. Animaliekiko tratu txarra eta horren prebentzioa.

C.4.4. Bizi-ohitura iraunkorrak. Kontsumo arduratsua, uraren eta energiaren erabilera, mugikortasun iraunkorra eta hondakinen kudeaketa.